

PARTIZANSKA KNJIGA

Edicija
Saveznici
Knjiga 6

PARTIZANSKA KNJIGA

© Predrag Ličina

© za ovo izdanje Partizanska knjiga, 2019.

Zahvaljujemo se Kruni Lokotaru, uredniku prvog izdanja, bez koga ova knjiga ne bi bilo moguće.

Urednici
Srđan Srđić
Vladimir Arsenić

Predrag Ličina

Bljuzga u praskozorje

Kikinda, 2019.

Crnac u oluji

Mile vozi traktor; Dule, Crnac i ja sjedimo u prikolici. Dule je naoružan nožem, a ja stiščem sjekiru. Crnca smo zavezali lancima za metalnu ogradu prikolice. Prije pola sata podijelili smo i potrošili zadnje zalihe vode i na rubu smo dehidracije. Čini se da Crnac najlakše podnosi nedostatak vode, ne samo zato što ima te afričke korijene nego i zato što prethodne noći nije popio tri litre loše domaće šljive. Isijava asfalt, cesta treperi u daljini, uokolo spržena lička polja, ovo je halucinacija koju čovjek ne izabire. Nigdje sela, nigdje vode, nigdje ljudi, ni ptice se ne čuju, samo naš traktor trese i brunda. Muka mi je.

„Umrijeću... Imal neđe neka rijeka, neki potok, neki kurac?“ pitam Duleta. Ovaj prođe rukom kroz svoju dugu, gustu i prilično masnu crnu kosu.

„Oklen znam? Ne znam uopće ni đe smo sad!“

„Crnac, jel znaš ti možda đe smo sad točno?“ Crnac me samo ljutito pogleda ispod svojeg velikog bijelog oka s tamnom šarenicom. Kod crnaca je ta bjelina u očima

puno jače izražena nego kod nas bijelaca. Vjerojatno zbog većeg kontrasta s bojom kože.

„Znaš li onda barem koliko ima do Bosne? Nisi li u Bosni jebavo onu neku?“ Sad ga malo više podjebavam, a Crnac samo pljućne prema meni tu sirotinju koju je uspio izvući iz usta. „Jest, jest“, prisjeti se Dule, „Elvira se zvala, jebo joj ja mater balijsku. Išo si svaku noć u Sokolac na jebačinu.“

„Dok te nije ostavla zbog prevelike kite“, prisjetim se i ja nemilih događaja od prije šest ljeta.

„Jadna, nijetovišemoglaizdržat“, dodajem iglumim tugu neviđenu gledajući u blještavo nebo. Neobavezan razgovor i zajebavanje Crnca pomagalo mi je da barem malo zaboravim na strahovitu žeđ. Crnac ljutito otpuhne pokušavajući ignorirati Duletove i moje provokacije. „Ko zna đe je sad Elvira?“ upita nostalgично Dule, također podigavši glavu prema nebu. „Ko zna jel se ikad oporavlja od tvoje kite?“

„Ja sam čuo da kad je počeo rat da je ošla za Švedsku. Ko zna s kim se sad jebe...“ rafalna paljba iz daljine prekine me. Mile naglo zakoči, naša tijela ruše se na pod prikolice. Čujem Crnca kako stenje, ruke mu isteglo. Kad se pridignem, shvatim da Mile više nije za volanom traktora. Leži potrbuške na vreloom asfaltu. Iskačem s prikolice i dotrčim do njega. U daljini, kroz titrav zrak ceste, vidim dva vojnika koji hodaju prema nama. Jedan od njih širi ruke, kao da ništa ne razumije. Drugi ima nekakvu bocu u ruci. Okrećem Mileta na leđa. Dule dotrčava do mene. Tražimo rane na njegovom tijelu, ali ne uspijevamo ih pronaći. Nema krvi.

„Da nije sunčanica?“ upita Dule.

„Možda je umro od straha?“ opipam Miletove grudi. Srce mu još uvijek kuca. Pogledam ispred sebe.

Dva vojnika sve su nam bliže, još malo pa će izaći iz daljine titranja, halucinacije. Bilo bi dobro da ostanu fatamorgana. Sad već razabirem, izgledaju podjednako stari, naših godina, što znači oko 25. Ovaj koji je širio ruke ima na šljemu neku čudnu oznaku koja nije šahovnica i sada drži automat uperen prema nama. Drugi u ruci definitivno nosi bocu.

„Bacite oružje!“ vikne onaj s naljepnicom na šljemu.

Shvatim da u ruci držim sjekiru. Bacam je daleko, u travu pokraj ceste. Dule baci nož još dalje nego ja sjekiru. Mislim da se zabio u zemlju.

„Ustaj! Ruke gore!“ opet isti lik vikne. Dok podižemo ruke u zrak, shvatim da lik na šljemu ima naljepnicu s grbom „NK Dinamo“ i da mu je lice zabavno. Ima okrugle, punašne obraze, debele usne i širok nos. Drugi lik u ruci drži Badelov konjak u kojem nedostaje barem trećina tekućine. Njegovo lice je prijeteće. Oči su mu nekako malene, stisnule se oko korijena špicastog nosa, a usne tanke.

„Koji mu je kurac?“ upita ovaj s Dinamovim grbom gledajući u nepomičnog Mileta. „Pucao sam u zrak!“

„Sunčanica možda“, reče Dule.

„Ili je definitivno dehidriro“, kažem.

Neko vrijeme nas gledaju. Jednog po jednog.

„Kuda?“ upita Dinamovac. Ovaj s Badelovom bocom samo šuti i opako nas gleda.

„Pa... Će su i svi ošli... U Banja Luku valjda?“ kažem, a glas mi treperi ko zrak iznad ceste.

„A ne – u Minhen!“ ciničan je Dinamovac. „Pa dosta kasnite, Srbi. Vaši su otišli još prije dva dana.“ „Jebiga... Napili smo se“, kažem kao da im se izvinjavam što smo se preksinoć zvjerski napili.

„Imatel vode? Umrijećé nam čovjek“, pita ih Dule i trzne glavom prema Miletu jer su mu ruke još u zraku. Njih dvojica ne odgovaraju. Dinamovac krene prema prikolici. Sad ovaj s konjakom uperi automat u nas i popije gutljaj iz boce. Zagleda se gadljivo u moju *Iron Maiden*-majicu. Potom pogleda prema Miletu koji leži na cesti. Mile je na tjemenu bio potpuno ćelav, ali sa strane je imao kosu koja je padala skroz do ramena. Bila je nešto svjetlija nego Duletova, ona približno kestenjasta boja.

„Koji je ovo kurac?“ vikne Dinamovac kad vidi Crnca zavezanog lancima. „Who are you nigga?“ Sad definitivno shvatim da je Dinamovac zabavan jer rečenicu izgovori kao iz nekog holivudskog filma u kojem crnci sjede ispred zgrade u Bronxu i na ljetnoj vrućini puše travu i piju pivo.

„U redu je prika, može i po naški“, kad mu Crnac odgovori s jakim ličkim naglaskom, ovaj se malo pogubi.

„Tko si ti?“

„Duga priča“, Crnac spusti pogled. Nije mu baš do nekog razgovora. Šokirani Dinamovac vrati se do nas.

„Tko vam je ovaj?“

„Pa, Crnac“, kažem ja i nekako nemoćno slegnem ramenima.

„Pa vidim kretenu da je crnac! Otkud on s vama?“

„Oduvijek je s nama.“

„Kaj vam je rob?“

„Za koliko ga prodajete?“ ubaci se u razgovor i onaj s Badelovim konjakom i glasno se nasmije svojoj šali.

„Ma jok. Nije to...“ kaže Dule, ali stane s rečenicom kao da nije znao što dalje da kaže. „Zakaj ste ga onda svezali u lance?“

„Nije htio poč s nama, pa da nam ne utekne“, rekoh ja i opet slegnem ramenima i dignem obrve. „Ne kužim!“

„Jel mogu spustit ruke?“

„Ajde...“

„A ja?“ pita molećivo i Dule.

„Spuštaj.“

„Dakle“, nastavljam s malo manje straha u glasu, „nas trojica smo pili u brvnari sedam dana tu rakiju...“ „Brvnara?“ prekine me Dinamovac.

„Pa koliba...“

„Znam kaj je brvnara jebote! Pitam onako, na drugu foru... Gdje je brvnara? Koliko je daleko? Razumiješ?“ „Aha! U brdu, par kilometara iznad našeg sela, imamo mi tu brvnaru đe vježbamo...“

„Kaj vježbate?“

„Ma imamo grupu“, rekao sam to kao da se stidim.

„Metal, ha?“ Dinamovac pogleda u moju majicu.

„Metalce možda više mrzim nego Srbe“, oglasi se Zli. Ja progutam knedlu i nastavim dok Zli potegne još gutljaj konjaka.

„Daklem, u brvnari smo pili rakiju i vježbali zadnjih sedam dana i nismo se baš nešto trijeznili. Kad smo se konačno spustili jutros u selo po još rakije, vidjeli – niđe nikog. Samo Crnac osto. Reko nam da vaši dolaze i da ćete nas sve pobit. Jebiga, osto samo njegov traktor u selu. Mi ga molimo da nam da traktor pa da i mi bježimo, a on ne da, pa ne da. Mi mu govorimo da će i on najebat ako ostane, al on tvrd orah – neće ni da čuje. Onda smo ga opandrčili lopatom u glavu i uzeli mu traktor“, prepričam im kratku povijest crnca na traktorskoj prikolici. „Zakaj ste ga uopće uzeli sa sobom?“ upita Dinamovac

i trzne mi glavom, više onako da pojača pitanje nego da mi priprijeti, pa sam se i ja malo opustio.

„Pa šta će jadan sam u selu? A i nikad ne znaš... Šta ako dođu vaši po mraku? Ovom samo te oči svijetle, misliće neki duh – pripucaju i eto đavla.“

„Crnac!“ Dinamovac prošeće do Crnca. „Zakaj nisi pobjegao s drugima? Ovi su se napili i imaju izgovor. Koji je tvoj izgovor?“

„A đe da bježim, matere ti, i zašto?“ za razliku od nas, kod Crnca se nije mogao osjetiti ni atom straha dok je razgovarao s hrvatskim vojnicima.

„To što si crnac ne spašava te ništa! Otkud ja znam da nisi bio u njihovoj vojsci i ubijao naše?“ „Pa zato što nisam bio – valjda nisam ni bježao!“ Crnac čak i malko povisi ton.

„To je špijun“, reče Zli.

Dinamovac kratko promisli, a onda opet pogleda direkt u mene.

„Jel bio u ratu?“

„Ma jok. Ćeš crnca u vojsku?“

„I to kaj veliš...“

„Ljudi, stvarno... Jel može malo vode, umrijeće nam čovjek... A bogami i mi“, kaže Dule gledajući u nepomičnog Mileta kako leži na cesti.

„Imate kaj love?“ upita ga Zli.

„Crnac ima“, Dule konspirativno trzne glavom prema prikolici. „Mi smo dali zadnje pare za bubanj.“ Zli došeće do Crnca i uperi mu automat u trbuh.

„Ruke u vis!“

Crnac ga izbezumljeno pogleda jer su mu ruke bile zavezane lancima, a Zli se opet glasno nasmije svojoj šali pa se popne na prikolicu i iz džepa Crnčevih hlača izvuče

novčanik. Među gomilom bezvrijednih krajiških dinara pronade i 150 njemačkih maraka.

„Ovo će bit dosta“, reče Zli, baci krajiške dinare u zrak, oni počnu padati poput konfeta, a marke pospremi u džep uniforme. Onda mi doda čuturu punu vode, ali je izmakne taman kad sam je htio uzeti, pa mi pruži bocu s konjakom. Ja krenem rukom prema konjaku, a on i njega izmakne i glasno se nasmije svojoj šali. Kad je prestao sa smijanjem, opet mi pruži čuturu. Pogledam ga oprezno u oči kao da ga pitam hoće li opet ponoviti šalu, a on kratko odmahne glavom kao da mi kaže da neće, i doista, čutura završi u mojoj ruci. Saginjem se do Mileta i sipam mu vodu u usta. Mile polako oživljava. Ispijam i ja par gutljaja i predajem čuturu Duletu. Pridržemo Mileta koji ne može stajati na nogama. Jedva progovara.

„Ajmo nać neku ladovinu, umrijeću...“

Ja molećivo pogledam hrvatske vojnike. Oni me mjerkaju.

„Tri kilometra dalje je selo. Ima i birtija“, Dinamovac govori i pokazuje palcem iza sebe. „Ima li koga u selu?“

„Nema.“

„Pa, jel možemo onda mi...“

Ovaj me pogleda, digne obrve, malo se nasmije, više podsmije, pa šuti, kao razmišlja, a onda se smiluje. „Aj idite.“

Dule pomaže Miletu da se popne na prikolicu. Ja sjedam za volan, međutim, lik s konjakom počne urlati.

„A da ih ipak ubijemo? Troje metalaca manje! Još su i Srbi!“

Neko vrijeme smo uplašeni. Jako. Zli nas nišani jednog po jednog. Ne može promašiti iz ove blizine.

„Kak vam se zove bend?“ upita nas Zli šarajući automatom preko mene, Duleta i Mileta. Nitko ne odgovara.

„Pitam kako vam se zove bend?“ Zli je već pomalo ljutit.

„Sirup za iskašljavanje“, kažem plašljivo, a Zli pukne od smijeha. Spusti automat, otpije gutljaj konjaka i pogleda me.

„Pa jebote, koji ste vi metalci debili.“

„Kaj bumo mi?“ upita Dinamovac kolegu s konjacom. Ovaj slegne ramenima kao da mu je totalno svejedno, prošla ga volja za torturom.

„A će ste vi uopće krenuli?“ upitam Dinamovca i namjestim volan traktora.

„Nemamo pojma“, odgovori mi on i pogleda u daljinu. „Tražimo naše.“

„Pa će ste ih zagubili?“

„Napili smo se sinoć i probudili se u šumi...“

„Aha... Pa oćete nazad s nama u to selo?“

Vojnici se pogledaju.

„A kaj drugo? Pa ne bumo hodali ko debili po ovoj vrućini?“ reče Dinamovac liku s konjacom.

Popnu se pokraj mene na traktor.

„Vozi Srbije!“ vikne Zli i podigne automat u zrak.

Krećemo prema selu. Dinamovac se zove Žac i s Trešnjevke je. Zločesti je Pero iz Novog Zagreba.

*

Selo je pusto. Čujem pse kako cvile, oni vezani zveckaju lancima. Iz jedne štale dopire mukanje gladne krave. U sklopu katnice s fasadom nalazi se gostionica „Vuk“. Na maloj terasi nalaze se dva stola i osam stolica,

od kojih su tri prevrnutе. Parkiram traktor ispred. Hitam unutra i pijem vodu iz slavine. Za mnom ulazi Dule pomažući Miletu, pa Žac i Pero. Zidovi gostionice ukrašeni su gomilom loših akvarela vukova: vuk u snijegu, vuk zavija na pun mjesec, vuk pije vodu iz bistrog potoka, vuk u trku... Sjećam se tih jeftinih slika – jednom kad sam kao mali bio u Zagrebu, vidio sam slične u robnoj kući „Nama“ na početku Ilice. Sjećam se da je na prodaju bila i replika Mona Lise.

„Dobro, jebem vam mater, otkud vam crnac?“ upita me Žac s Trešnjevke i sjedne za stol, dok Pero iz Novog Zagreba rovari iza šanka.

„Duga priča“, nesvjesno dodirnem crveni kari-rani stolnjak na stolu za kojim je sjedio Žac. „Sjedi majstore!“ ponudi mi Žac, pokazujući rukom na stol.

Sjedam preko puta Žaca. Ovaj pogleda Mileta i Duleta pa im mahne glavom da nam se pridruže, što oni i učine.

„Pero, jel ima piva?“ Žac objesi automat na naslon svoje stolice.

„Ima!“

„Oćete pivo?“ upita nas Žac, a mi istovremeno kimnemo. Dule se čak i osmjehne.

„Pero, daj Srbima pivo!“ Žac skida šljem. Potpuno je ćelav. Pero vadi boce ispod šanka. I on je skinuo šljem. Ošišan je na pankersku irokezu koja je ispod šljema malko raspala. Pero otvori pivo i dio izlije na svoju kosu. Tako učvrsti irokezu pa shvatim da mu je kosa obojana u, malo izbljedilu, hrvatsku trobojnicu. Pogleda opasno u mene, kao boksač boksača prije meča. „Okej, Srbi! Ali imam jedno pitanje“, dovikne Pero stavljajući pivske boce na šank. „U kojoj se državi

trenutno nalazimo? Da vas čujem!“

„U Hrvatskoj“, kažem.

„Tako je“, potvrdi Dule.

„Naravno“, Mile ispruži dlanove ispred sebe kao da želi reći da se podrazumijeva ono što smo rekli Dule i ja, pa je Pero prilično zadovoljan.

„Ćao Krajina! Srbi – zaslužili ste pivo!“ reče Pero, krene sa šanka prema našem stolu i sjedne. Mile prvi nagne i popije. Gotovo pola boce odjednom.

„Pričaj o nigeru“, kaže mi Žac i otpije gutljaj piva. Popijem i ja gutljaj, udahnem. „Ja ne znam kako je to točno bilo, ali vako su mi otac i majka pričali. Bilo je to kad sam imo godinu dana, znači u ljetu sedamdeset prve. Jedan stari Ilija krene iz sela u zoru autobusom nešto za Korencu. Kad je došao na stancu, vidi tamo kartonsku kutiju s probušenim rupama za zrak. Iz kutije urla dijete. Otvori on kutiju i vidi unutra Crnca – izgledo kao da se tek rodio. Odnese ga kući i žena i on se brinuli za njega. Mislili prvo neko malo ciganče, kad ono pravi crnac. Nazvali ga Uglješa, ali svi mi ga cijeli život zovemo Crnac.“

Kad su Žac i Pero čuli da se ovaj zove Uglješa, puknu od smijeha.

„Jel dobro radio u polju?“ zao je Pero i po tome je malko sličan Duletu koji se odmah nadoveže.

„Malo ga počeraš bičem – i oće“, i Dule se nasmije svojoj šali.

„Nego... Za kog navijaš?“ nezgodno pitanje mi postavi Žac.

„Pa...“ pogledam Duleta i Mileta da naglasim da sva trojica navijamo za isti klub, da ne budem baš jako usamljen, „za Zvezdu.“

„A Uglješa?“

„Za Partizan.“

„Pička!“ Žac lupi bocom o stol i razmisli što će me sljedeće pitati. „A kaj radi crni? Čim se bavi?“

„Ništa. Ničim“, otpijem još jedan gutljaj dobro rashlađenog piva.

„Kak ništa? Od čeg živi?“

„Ma Ilija i Stana bili već stari kad su ga našli i nekako ga zavoljeli, jer nisu imali unučadi. Oni umrli jedno za drugim prije par godina i ostavili Crncu sve. I kuću i traktor i polje i svu stoku. I prikolicu. Bio skandal u selu. Došao čak i njihov sin iz Austrije, htio ubiti Crnca, ovaj se skrivao u šumi par dana. Al, jebiga, nemereš tu ništa – u papirima piše da je sve njegovo.“
„I, jeste li ikad saznali kak se stvorio u selu u toj kutiji?“ sve je znatiželjniji bio Žac.

„Jok. Nikad“, odmahnem glavom.

„Nikad nisu došli neki crnci u selo i rekli – e, tu smo prije dvadeset pet godina ostavili nekog malog crnca u kutiji – došli smo sad po njega.“

„Ja vam velim da je lik jebeni špijun!“ reče Pero koji je već pripit, jer miješa pivo s onim Badelovim konjakom. „Ja bi njega na ispitivanje.“

„Čiji špijun?“ Žac se obrati Peri kao malom djetetu.

„Slušaj... Može bit dvostruki, možda i trostruki – crnci su zajebana ekipa.“

„I mi smo imali jednog crnca u kvartu“, reče Žac nama trojici, ignorirajući pomalo Perine polupijane besmislice. „Znali smo ga ko klinici zatvorit u podrum u zgradi kad smo se igrali Kunta Kintea.“

„I mi smo našeg zatvarali!“ oduševljeno će Dule.
„Jednom smo ga strpali u svinjac pa mu kroz rupu davali banane da jede ko majmun.“

„Prijatelju“, konačno progovori Mile gledajući molećivo u Peru, „jel može malo te rakije da dođem sebi?“

„Nisam ti ja prijatelj!“ brecne se Pero.

„Izvini“, uplašen je Mile.

„Kaže se – ispričavam se!“

„Ispričavam se“, ispravi se potihlo Mile.

Neko vrijeme Pero je gledao u Mileta, odnosno u njegov gornji, ćelavi dio glave. Potom gadljivo pogleda sa strane gdje mu je duga kosa rasla do ramena.

„Ja debilniju frizuru nikada u životu nisam vidio“, kaže Pero pa otpije gutljaj Badelovog konjaka. „Šta ti radiš u vašem genijalnom bendu?“

„Ja sam bubnjar“, sramežljivo reče Mile.

„Znao sam! Bubnjari su uvijek najveći kreteni“, Pero onda pogleda u mene i Duleta. „A vas dvojica?“ „Ja sam basista“, kaže Dule.

„Sviram gitaru“, kažem.

„A tko pjeva?“ upita Pero u nevjerici.

„Nemamo pjevača“, pojasnim Peri koji me u čudu pogleda. „Samo pičimo bez pjevanja – instrumentali“, Perino je čuđenje raslo.

„*Heavy metal*-instrumentali?“

„Da.“

„Kakvi ste vi metalci kreteni“, Pero je bio iskreno razočaran. Gledao je neko vrijeme Mileta odmahujući glavom kao da mu poručuje da je doista najveći kreten ikada, a onda mu konačno pruži bocu s Badelovim konjakom. „Evo ti Srbendo, al ne pretjeruj. I odi si po čašu da ne preneseš neko bolesno srpstvo slučajno na mene“, i opet se Pero glasno nasmije svojoj šali. „Hvala“, Mile ustane i krene do šanka.

„Jedino što je taj naš crnac bio dosta svjetliji od ovog vašeg“, vraća se Žac na staru temu.

„Možda mu je samo jedan roditelj bio crnac, a drugi naš“, zaključim ja.

„Misliš naš?“ pogleda me Žac ispod oka.

„Pa da“, malo se zbunim. „Mislio sam naš kao bijelac...“

„Tako da“, Žac zadovoljno kimne, a onda nastavi s teorijom. „Ja mislim da mu je stari bio neki student iz Afrike, a stara fakat naša. Tak se neš sjećam.“

„Mješanac dakle... Ovaj naš je baš čisti crnac“, kažem kao da sam ponosan zbog tog.

„Uvijek sam se pitao da li crnci dodatno pocrne na suncu?“ Mile se u međuvremenu vratio sa čašom i totalno se razbudio od Badelova konjaka.

Nitko ne zna odgovor na Miletovo pitanje.

„Vaš je toliko crn da već prelazi u ljubičasto“, zaključi Žac.

„De zapravo žive najcrnji crnci?“ upita se Mile.

„Koliko se meni čini, to su ti Kenija i Etiopija. Znam kad gledam atletiku“, reče Žac. „Bit će da je vaš Uglješa od tamo negdje.“

„Treba ga tam i vratit!“ Pero zapali cigaretu, pa ponudi i nas. Dule i ja se zahvalimo, ne pušimo. Mile uzme jednu i zahvali, a Pero nastavi: „Vi ste Srbi i sad s tim traktorima idete u Srbiju. On je crnac i on treba u Afriku. Kaj nije tak?“

„Jebiga, kako ćemo ga dopremit u Afriku?“ Dule se najviše slagao s Perinom teorijom.

„Nek hoda. Crnci su izdržljivi.“

„To je vjerojatno bilo ovako!“ Žac je razvijao teoriju o Crnčevom porijeklu: „Starci su mu bili studenti

u Zagrebu iz neke nesvrstane zemlje. Pokarali su se, ona je zatrudnila i kad je rodila, odvezli su dijete iz Zagreba i stavili ga u neku vukojebinu – to jest kod vas u selo.“

„Bilo je i tih teorija u nas“, slažem se sa Žacovim razmišljanjem.

„Ova nije abortirala jer će je progoniti zli duhovi iz njezinog plemena“, nastavlja Žac s teorijom koju ubrzo razvije i u drugom pravcu, „ili još gore! Možda su njih dvoje iz neka dva različita plemena, pa ako bi se saznalo za ovo možda bi izbilo neko opako krvproliće kod njih?“

„Kao i kod nas“, popijem još malo piva.

„Tako je. Kao i kod nas“, potvrdi Žac.

Tad se izvana začuje zvuk lanaca koji udaraju o metalnu ogradu prikolice traktora i mi načulimo uši. Pero i Žac zgrabe automate.

Malo smo se zapričali s Hrvatima pa smo zaboravili na Crnca koji je vani tiho cvilio dok su zveketali lanci oko njegovog tijela. U nekom je bunilu, a i neka pjena izbila mu je na usta. Vani je barem za deset stupnjeva toplije nego u gostionici „Vuk“, stara gradnja, debeli zidovi. „Ovaj bu umro! Odvežite ga“, naređuje nam Žac.

„Sramotiš Afriku! Nije ni plus 50!“ vikne Pero Crncu, zatetura i umalo padne.

Dođem do prikolice i onda shvatim da nemam ključ od katanca kojim je zavezan naš suputnik.

„Jel kod vas možda ključ?“ pogledam Mileta, pa Duleta.

„Pa u tebe je bio cijelo vrijeme“, reče Dule šireći ruke.

„Mora da sam ga neđe zagubio“, guram opet ruke u sve džepove hlača. Džaba.